

حصى الطرقات

STEEN VOOR STEEN

Een familie op de vlucht

رحلة عائلة لاجئة

In Nederlands
en
Arabisch

MARGRIET RUURS

تأليف: مارغريت رنرز

NIZAR ALI BADR

رسوم: نزار علي بدر

حَصَى الطَّرُقَات

STEEN VOOR STEEN

Een familie op de vlucht

رحلة عائلة لاجئة

MARGRIET RUURS

تأليف: مارغريت رنرز

NIZAR ALI BADR

رسوم: نزار علي بدر

VERTAALD DOOR LINDA JANSEN

UITGEVERIJ
CALLENBACH

Vrede kan niet met geweld behouden worden, het kan alleen bereikt worden door begrip.

– ALBERT EINSTEIN

VOORWOORD

Er worden ontelbare verhalen en aangrijpende beelden op internet gedeeld door mensen uit de hele wereld. Toen ik eens op Facebook zat werd ik getroffen door een beeld wat voorbijkwam in mijn tijdlijn. Het was een wondermooie, gevoelvolle weergave van een moeder die haar baby vasthield. Achter haar liep de vader, met een zware last op zijn rug. Het beeld straalde veel emotie uit, het raakte me diep. Het meest verrassende was het materiaal. Het was geen geschilderde voorstelling, en ook geen tekening. Het kunstwerk bestond volledig uit stenen.

Wacht even, dacht ik. Hoe kunnen stenen in vredesnaam zo veel emotie uitstralen? Welke kunstenaar kan stenen zoveel leven inblazen?

Ik keek nog aandachtiger en zag dat er een naam op een van de stenen stond: *Nizar Ali Badr*. Ik zocht de naam op en vond een Facebookpagina vol beelden van zijn verbluffende kunst. Elk beeld vertelde een verhaal van liefde, ontzetting, vreugde of verdriet. Ik ontdekte dat Nizar Syrisch is en dat een groot deel van zijn werk is geïnspireerd door de oorlog die in zijn land woedt.

Net als iedereen wist ik van de stroom vluchtelingen uit het Midden-Oosten. Maandenlang had ik bijna dagelijks reportages gezien en over mensen gehoord die een verbeterde strijd leveren om over de grens in veiligheid te komen. Mensen die met de moed der wanhoop in gammele bootjes de Middellandse Zee overstaken, voor velen met de dood als gevolg. Bijna niemand kan onaangedaan blijven onder de verhalen van radeloze vluchtelingen uit Syrië en omliggende landen, die asiel zoeken in het Westen.

Ik was diep onder de indruk van Nizar's werk. Ik zag hoe de mensen veranderden in zijn kunstcreaties; van blije, onbezorgde kinderen tot beladen

mensen op de vlucht. Er was verdriet en pijn. Maar er was ook liefde en zorg. En dit alles werd verteld met stenen.

Er borrelde bij mij onmiddellijk inspiratie op voor een verhaal dat met Nizar's kunst geïllustreerd kon worden. Ik wist natuurlijk dat ik zijn beelden niet zonder zijn toestemming kon gebruiken. Kunstenaars hebben recht op een vergoeding voor het gebruik van hun creatieve werk. Maar zou Nizar Ali Badr bereid zijn om samen te werken met een kinderboekenschrijfster van wie hij nog nooit had gehoord en die aan het andere eind van de wereld woonde?

Daar kon ik maar op een manier achterkomen. Maar hoe kom je in contact met een vreemdeling in een door oorlog verscheurd land als Syrië? Ik stuurde Nizar een paar berichtjes via Facebook. Dat hield ik een poosje vol, maar zonder succes. Ik bedacht dat hij misschien geen Engels sprak. Daarom schreef ik een brief en vroeg een Australische vriend om die in het Arabisch te vertalen. Weer kwam er geen antwoord. Stel dat hem iets was overkomen? Of dat hij uit Syrië was gevlucht? Toen ik een recente post op zijn Facebookpagina zag, wist ik dat hij leefde. Ik vroeg een vriendin in Pakistan of ze wilde proberen in contact met hem te komen. Al snel kwam het bericht dat zijn Facebookpagina het maximale aantal vrienden had bereikt en dat hij mijn berichten dus niet had ontvangen. Wat nu? Het lukte haar ten slotte om Nizar in Syrië te pakken te krijgen. 'Een vriendin van mij in Canada, Margriet, zoekt contact met je,' zei ze tegen hem.

'Vraag maar of ze mijn vriend Saji wil mailen,' antwoordde Nizar. 'Die spreekt Engels.' Ik was in de wolken en stuurde snel een e-mail naar Saji, die net als Nizar in de Syrische plaats Latakia woont. Ik vertelde over mijn idee om samen een boek te maken. Of Nizar mij misschien toestemming wilde geven om zijn afbeeldingen te gebruiken? Had hij de originele foto's nog? Waren die goed genoeg van kwaliteit om af te drukken in een boek?

'Misschien,' antwoordde Saji.

Hij verklaarde dat Nizar, zoals het gros van de kunstenaars, niet rijk is. Dat hij naar het strand gaat om stenen te zoeken voor zijn kunstwerken. Dat hij zelfs geen geld heeft voor lijm om zijn werk te verduurzamen. Saji gaf aan dat Nizar zijn kunstwerken vaak weer uit elkaar moet halen nadat hij ze gefotografeerd heeft.

Ik was zo blij als een kind toen Nizar wilde meewerken aan het boek. Toen vroeg ik me af wie een boek zou willen uitgeven waarvan de illustraties al gemaakt zijn, maar de tekst nog voor geschreven moest worden. Dat is niet bepaald de gebruikelijke manier waarop prentenboeken gemaakt worden. Bovendien wilde ik dat een deel van de opbrengsten van het boek gedoneerd zou worden aan een of meer vluchtelingenorganisaties. Boeken uitgeven is geen vak waar iemand ooit rijk van wordt. Welke uitgever zou bereid zijn de winst te delen met dit goede doel?

Het geluk was aan mijn zijde. Ik belde Bob Tyrrell, de oprichter en directeur van Orca Book Publishers, en zette mijn visie over dit project uiteen. 'Ja,' antwoordde hij meteen, 'doen we'. Het bleek dat Bob en zijn vrouw Avril al betrokken waren bij de sponsoring van een Syrisch vluchtelingengezin. Het was voor hem geen moeilijke beslissing.

We sloegen de handen ineen en mijn plan kreeg steeds meer vorm. Er werden contracten getekend en voorschotten betaald. Mijn idee werd een echt boek. Nizar maakte nieuwe kunststukken, Saji vertaalde mijn vragen en fotografeerde Nizars werk. Ik schreef, Bob redigeerde. We herschreven en maakten nieuwe foto's. Nu is het zover! Ons verhaal is klaar en we willen het graag met jullie delen. Ik hoop dat het zal bijdragen aan onze bewogenheid voor onze naasten die moesten vluchten voor de verschrikkingen van oorlog. Maar ik hoop ook dat het iets over zal brengen van het gevoel van vrede en liefde, van mensen die naar elkaar omzien. Ik ben ook heel blij met de kans om het werk van deze fantastische kunstenaar, Nizar Ali Badr, onder de aandacht te brengen van een publiek dat hij anders nooit zou hebben bereikt. Dit was een heel boeiend en intrigerend project voor me, een persoonlijke ontdekkingsstocht. Ik hoop dat jij het ook zo zult beleven.

Margriet Ruurs

'Rama, word wakker!
kraaide de haan.
Dat deed hij elke ochtend
toen we nog thuis woonden.

Nog in mijn warme bedje
luisterde ik naar mama die het ontbijt klaarmaakte.
Brood, yoghurt, sappige rode tomaten
uit onze tuin.

كل صباح عندما كنا نعيش في بلادنا كان الديك يصيح:
”راما، انهضي!“
كنت أصغي من فراشي الدافئ
لأمي وهي تعد الفطور:
خبز، لبن رائب، وطماطم حمراء ريانة
من حديقتنا.

Toen ik klein was, nog niet lang geleden,
speelden mijn broertje Sami, onze
vriendjes en ik op de zongeblaterde grond.
We lachten, we renden over rotsen en zand,
zo vrij als de vogels.

Als papa thuiskwam van het land
ging hij onder de sinaasappelboom zitten
en vertelde verhalen over onze opa's en oma's.

عندما كنت صغيرة، قبل وقت ليس بالبعيد،
كنت مع أخي سامي وصديقاتي
نلعب على تراب لفته الشمس.
كنا نضحك، نعدو عبر الصخور والرمل،
أحراراً كالطيور.

حين يعود أبي من الحقل،
يجلس لبعض الوقت تحت شجرة البرتقال
ويروي قصصاً عن أجدادنا.

Het is nog maar bijna de dag van gisteren
dat we vrij waren.
Vrij om te spelen, vrij om naar school te gaan.
Vrij om op de markt fruit en groenten te kopen.
Vrij om te lachen en te praten, tijd voor thee
met de buren. Altijd drie kopjes.

Maar dat was toen.
En dit is nu.

في تلك الذكرى وهي ليست بعيدة
كنا أحراراً.
لنا حرية اللعب، وحرية الذهاب إلى المدرسة.
لنا حرية شراء الفواكه والخضراوات في السوق.
لنا حرية الضحك والدرشة، شرب الشاي مع الجيران.
ثلاثة أكواب دائماً.

كان هذا حينها،
وهذا ما يحدث الآن.

*Toen ik klein was, nog niet lang geleden,
speelden mijn broertje Sami, onze
vriendjes en ik op de zongeblikerde grond.
We lachten, we renden over rotsen en zand,
zo vrij als de vogels.*

Rama en haar familie moeten vluchten vanwege de oorlog. Ze gaan op weg naar een veilige plek. Na een zware reis komen ze aan en vinden ze een nieuw thuis in Europa.

Een uniek en ontroerend boek over een actueel onderwerp. De Syrische kunstenaar Nizar Ali Badr maakte de kunstwerken van gevonden stenen, en Margriet Ruurs schreef het poëtische verhaal.

www.uitgeverijcallenbach.nl

UITGEVERIJ
CALLENBACH